

ИЛЯ ВАРШАВСКИ СЛЕДСТВИЕТО

Превод от руски: [Неизвестен], 1973

chitanka.info

На прославените флагмани на фантастиката, които неотклонно ни водят към обвитата в мъгла далечина на научния прогрес.

Още преди два часа бяха откарали трупа за аутопсия, а ние със следователя седяхме в квартирата ми и все още не можехме да се разберем един друг.

Главата ми се пукаше от болка. На всичко отгоре още ми се привиждаше лицето с излезли от орбитите очи, тънката плитка, прилична на миша опашка, закрепена с парче розов гребен, и локвата кръв на пода.

Отидох до шкафа и взех бутилка коняк.

— Не възразявате ли?

— Възразявам! — каза следователят.

— Тогава обърнете се гърбом.

Той не се обърна, а със зла усмивка гледаше как аз два пъти надигнах бутилката. После каза:

— Стига! Оставете шишето на мястото му! И когато сте трезв, дрънките всякакви глупости, а аз нямам желание да отлагам разпита, докато изтрезнеете.

— Казвам истината.

— Не се правете на глупак, Юровски. Ние с вас не сме деца и прекрасно разбираме къде е границата между измислица и действителност.

— Точно за тая граница ви говоря през всичкото време. И ако не вярвате, значи просто не си представяте какво може да се случи там.

След коняка стана още по-лошо. Седнах в креслото до прозореца и погледнах към улицата. Всичко беше съвсем обикновено. Това бе познатият свят с автомобилите, трамваите, светлинните реклами. Просто страшно е да си помислиш, че преди няколко часа...

— Е, какво, на мълчание ли ще си играем? — попита следователят.

— Сега не мога. Нека си почина.

— Почивайте.

Аз задряхмах и се събудих от звъна на телефона.

Следователят вдигна слушалката.

— Да... Аз съм! Аха, така значи?! Добре.

Аз чух как той промърмори нещо, докато затваряше телефона, но не разбрах какво именно.

Още няколко минути седях в блаженото състояние на пълно отпускане, някъде между съня и действителността.

След това той ме повика.

— Спите ли, Юровски?

— Не, не спя — отговорих, без да отварям очи.

— Карайте, разказвайте всичко поред.

Точно това не можех да направя. Нима могат с думи да се предадат всички чувства, които изпитвах тогава? Мога да опиша последователно постъпките, но това само ще засили подозренията му.

— Поред е записано там, на магнитната лента — казах аз.

— В тоя, във вашия апарат?

— Да.

Той отиде до апарата и почука с нокът по дефлектора.

— Това екран ли е или какво?

— Тук няма екран, той работи на друг принцип.

— Включете!

Какво пък, това беше разумно. Нека сам се убеди.

— Седнете в креслото — казах аз. — Сложете си главата тук и се старайте да не мърдате. Стиснете подложките за ръце.

Аз включих креслото към комутатора и той извика.

— Стискайте по-здраво подложките и няма да ви удари ток — посъветвах го. — Откъде да започнем?

— Нужна ми е цялата картина на убийството.

Развих част от лентата. Картината на убийството. На мен също ми се искаше да преживея това отново. Казват, че нещо винаги теглело престъпника към местопрестъплението. Нали се връща там...

Преместих второто кресло и го включих паралелно.

— Можем ли да започваме?

— Започвайте! — каза той.

* * *

... Вървах по пътя бавно и с достойнство, без да бързам, за да не бъда заподозрян. Рядко поглеждах минувачите, стараех се да бъда колкото е възможно по-незабележим. Сетих се за шапката си.

„Боже мой! Преди три дни имах пари и не я смених!“ — от душата ми се изтръгна проклятие.

Надникнах случайно с едно око в дюкянчето и видях, че стенният часовник показва вече седем и десет. Трябваше и да бързам, и в същото време да заобиколя — да дойда към къщата отгатък, от другата страна...

Преди, когато си представях всичко това, понякога мислех, че много ще ме е страх. Но сега не се страхувах много, даже никак не се страхувах. В този момент ме занимаваха дори някакви странични неща, но за късо време. Като минавах покрай Юсуповата градина, наистина ме занимаваше мисълта да се направят високи фонтани и за това, колко добре биха освежавали те въздуха по всички площади. Полека-лека преминах към убеждението, че ако се разшири Лятната градина върху цялото Марсово поле и дори ако се съедини тя с дворцовата Михайловска градина, това би било прекрасно и полезно за града дело...

„Сигурно така лепнат мислите към всички срещнати по пътя предмети, когато водят осъдените на смърт“ — се мярна в главата ми, но само се мярна, като светкавица, аз набързо потиснах тази мисъл.

... Поех дъх, притиснах ръка към разтупкалото се сърце, после напипах и поправих брадвата и започнах да се изкачвам по стълбата, като се ослушвах непрекъснато. Но по това време и стълбището беше съвсем пусто, всички врати бяха затворени, не срещнах никого. Наистина на втория етаж имаше една празна квартира с широко разтворени врати, там работеха бояджии, но и те не ме погледнаха. Постоях, помислих и тръгнах по-нататък. „Разбира се, щеше да е по-добре, ако изобщо ги нямаше, но... над тях има още два етажа.“

Ето и четвъртия етаж, ето и вратата...

... Аз се задъхвах. За миг през ума ми мина: „Дали да не си отида?“. Но не си отговорих и започнах да се вслушвам... Мъртва тишина... После за последен път се огледах, стегнах се и още веднъж проверих брадвата. „Не съм ли много бледен... — мислех си, — ... не съм ли особено развълнуван? Тя е недоверчива... Да почакам още?... Да престане сърцебиенето?..."

И тогава сякаш ме удариха с чук по главата. Следователят бе дръпнал щепсела от контакта. Така не бива да се прави, трябва регулировката да се изключва плавно.

Той разкопча яката си и изтри с длан потното чело. Видът му бе съвсем лош. Подадох му коняк, този път не възрази.

Впрочем той дойде на себе си по-бързо, отколкото можеше да се предполага.

— Ясно, Юровски — каза той и седна до масата. — Вие сте си въобразили, че сте Родион Разколников и сте убили с брадвата домашната си помощничка, така ли?

— Не — отговорих аз, — тя си представи, че е старицата.

Той се усмихна мрачно.

— Пак врели-некипели? Докога ще продължава това?

— Докато не разберете. Ето вие говорехте за границата между измислицата и действителността. Някога изкуството и животът бяха далеч от двете страни на тази граница. Картините бяха разделени от стените с рамки, между зрителната зала и сцената имаше рампа, немите фигурки в киното повече напомняха марионетки, отколкото живи хора. После всичко започна да се изменя. На нашите екрани освен звук и цвят се появиха обемните изображения, миризмата и накрая именно този „ефект на участието“. Всичките технически постижения, взети заедно, направиха мнимото вещественно, илюзията се преплете с живота. А нима чувствата ни не са илюзорни? Ето вие сега сложихте ръка върху масата. Вие чувствувате нейната твърдост и температура, без да се замисляте, че под вашата длан има комплекс от елементарни частици с огромни разстояния между тях, а това, което ви се струва топлина...

Той не ми позволи да довърша и така зарева, че аз дори подскочих.

— Стига! Дойдохте ми до гуша с вашите разсъждения! Има заключение на експертизата. Смъртта е настъпила от удар по главата. Това вече не е илюзия. Кажете по-добре къде сте скрили брадвата?!

— Вече ви обясних. Програмата бе съставена за двама. Искаше ми се да проверя как ще реагира страничен човек. Тя се съгласи да бъде старицата. За съжаление се оказа твърде реактивна. Нима не знаете, че ако на човек в състояние на хипноза му се внуши, че го парят с нагорещено желязо, по тялото му се появяват следи от

изгаряния? Готов съм да понеса отговорност за това, което стана, но това беше нещастен случай, неизбежен при всяка нова работа!

— Къде скрихте брадвата?

Уви, той бе напълно лишен от всякакво въображение. Само можеше непрекъснато да мрънка за брадвата. Такъв следовател не ми трябваше. Изтрих тази интермедия и отново въведох в програмата Порфирий Петрович. Неговият маниер да води следствието повече гъделичкаше нервите.

Трябваше да бързам, защото скоро започваха състезанията по фигурно пързаяне и исках да се почувствувам Габи Зайферт, а преди това — да бъда Бонапарт пред завземането на Москва.

Но плановете ми се провалиха. Дойде дежурният лекар и каза, че трябва да прекратявам играта. Сложи креслата по местата им, защото вече беше време за сън.

Публикувано във вестник „Орбита“, брой 21/1973 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.